

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 455/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť I. D., zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Ulica Teodora Tekela 23, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 3 Tpo 37/2014-82 z 3. júna 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. D. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júna 2014 doručená sťažnosť I. D. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Ulica Teodora Tekela 23, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tpo 37/2014-82 z 3. júna 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol spolu s ďalším obvineným uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 59/2014 z 23. mája 2014 v spojení s napadnutým uznesením krajského súdu vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku.

Podľa sťažovateľa je jeho väzba v rozpore so základným právom na osobnú slobodu a podmienkami jej dočasného pozbavenia podľa zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Sťažovateľ namieta, že *„Súd vychádzal zo spisového materiálu tvoreného zmesou rovnopisov a fotokópií, ktorý vzbudzoval pochybnosti o jeho hodnovernosti a objektivite a súd, a tiež obhajoba, nemali možnosť porovnať ho s originálom spisu, tento materiál nespĺňal ani zákonné požiadavky kladené na rovnopis spisu.“*. V tejto súvislosti tiež uvádza, že *„Súd obhajobe nepredložil utajovanú prílohu, o existencii ktorej sa obhajoba dozvedela až z odôvodnenia uznesenia o väzbe.“*.

Vo vzťahu k dôvodom väzby sťažovateľ namieta, že *„Súd hovorí, že ak je tu úteková väzba, potom je tu aj preventívna väzba (dôvody ako pri útekovej) a ak je tu preventívna, tak je tu aj väzba kolúzna (dôvody ako pri preventívnej, ktorá je zase odôvodnená súdom dôvodmi ako pri útekovej), čím sme sa vrátili úplne na začiatok a rovnaké skutočnosti odôvodňujú tak podľa uznesenia súdu všetky dôvody väzby, čo je ústavne neakceptovateľné.“*.

Sťažovateľ je v súvislosti s jednotlivými dôvodmi jeho väzby toho názoru, že hrozba vysokým trestom nemôže byť dôvodom tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, a tvrdí, že odôvodnenie tzv. kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b)

Trestného poriadku v jeho trestnej veci je postavené na domnienkach, ktoré nemožno oprieť o dosiaľ procesne zadokumentované dôkazy, z ktorých nevyplýva ani jeho zámer pokračovať v trestnej činnosti ako dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pokračovanie v trestnej činnosti je podľa jeho názoru po vznesení obvinenia vylúčené aj vzhľadom na § 122 ods. 13 Trestného poriadku.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 3Tpo/37/2014-82 zo dňa 3. 6. 2014 porušil ústavné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 3Tpo/37/2014-82 zo dňa 3. 6. 2014 sa zrušuje a sťažovateľ sa prepúšťa z väzby.“

Sťažovateľ sa domáha aj úhrady trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

V nadväznosti na argumentáciu sťažovateľa ústavný súd zdôrazňuje, že nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý pôsobí mimo tejto sústavy. Preto nie je úlohou ústavného súdu konať ako súd vyššej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť rozhodnutia, príp. iného zásahu všeobecného súdu, ktorým bol jednotlivец (sťažovateľ) pozbavený osobnej slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

V rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd opakovane uvádza, že v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré garantujú základné právo na osobnú slobodu, je obsiahnuté aj právo obvineného iniciovať konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil jeho prepustenie, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom ustanovených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy pritom zodpovedá právam vyplývajúcim z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „záonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (mutatis mutandis II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Ústavný súd preto v prípade namietaného porušenia čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený

slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

Sťažovateľ namieta neústavný zásah do svojich práv uznesením krajského súdu č. k. 3 Tpo 37/2014-82 z 3. júna 2014 z týchto dôvodov:

1. podkladom pre rozhodnutie o väzbe nebol originál vyšetrovacieho spisu ani jeho rovnopis, ako to vyžaduje § 72 ods. 4 Trestného poriadku; sťažovateľ v tejto súvislosti dôvodí tým, že nemal možnosť „nazrieť do spisového materiálu označeného ako rovnopis, v ktorom sa nachádzali popri sebe rovnopisy aj fotokópie spisových listín...“;
2. všetky dôvody väzby sú odôvodnené takými skutočnosťami, ktoré nie sú dostatočné na vzatie do väzby.

Napadnutým uznesením č. k. 3 Tpo 37/2014-82 z 3. júna 2014 krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu (okresného súdu) o vzatí do väzby. V relevantnej časti jeho odôvodnenia týkajúceho sa prvej námietky sťažovateľa sa uvádza:

„Pokiaľ ide o námietku obvineného I. D. spočívajúcu v tom, že okresný súd rozhodoval bez originálu spisu je potrebné uviesť, že predmetnú námietku vzniesol obvinený už v čase rozhodovania o väzbe, ktorou skutočnosťou sa okresný súd zaoberal už v pôvodnom konaní s ktorou námietkou sa v dostatočnej miere vysporiadal... Pokiaľ ide o podstatné listiny tvoriace obsah vyšetrovacieho spisu je potrebné zdôrazniť, že sa jednalo o originály pričom zápisnica o vykonaní domových prehliadok bola súdu predložená v overenom opise ku ktorým bol priložený originál prehliadok ako i fotodokumentácie. Rovnako boli v origináli predložené i príkazy Okresného súdu Bratislava II a vykonanie domových prehliadok príkazy Okresnej prokuratúry Bratislava II na uchovanie a vydanie počítačových údajov, zápisnice o prehliadke tela a podobne. Vo fotokópii boli predložené uznesenia o pribratí KEÚ PZ a predbežné vyjadrenie tejto znaleckej organizácie ako i návrhy vyšetrovateľa a prokurátora na vydanie príkazu sudcovi pre prípravné konanie.

Rovnako boli predložené ako kópie protokolov o vypočutí zadržaných osôb políciou Českej republiky. Aj podľa názoru krajského súdu takto predložený vyšetrovací spis je dostačujúci na to, aby na základe jeho oboznámenia mohlo byť vo veci meritórne rozhodnuté.“

Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd sa zaoberal preskúmaním námietky týkajúcej sa obsahu vyšetrovacieho spisu a poskytol na ňu sťažovateľovi dostatočnú odpoveď. Ústavný súd zastáva názor, že na účely rozhodovania o väzbe sťažovateľa v danej konkrétnej veci a v tomto štádiu konania námietka sťažovateľa týkajúca sa obsahu spisu, ktorá je navyše len vo všeobecnej rovine a neobsahuje žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by spochybňovali autentickosť obsahu vyšetrovacieho spisu, nemá ústavnoprávnu relevanciu spochybňujúcu ústavnosť napadnutého uznesenia.

Nad rámec uvedeného ústavný súd v súvislosti namietaným porušením práva sťažovateľa ako obvineného nazrieť do spisu pred rozhodnutím o väzbe z dôvodu, že jemu, resp. jeho obhajcovi nebolo umožnené nazrieť do utajovanej prílohy vyšetrovacieho spisu, poukazuje na to, že sťažovateľ ústavnému súdu nepreukázal, že svoje právo uplatnil, resp. ho uplatnil jeho obhajca na účely doplnenia sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, a teda že vôbec žiadal o nazretie do utajovanej prílohy spisu, pričom možnosť na to mal, keďže o utajovanej prílohe spisu sa dozvedel najneskôr 23. mája 2014 a krajský súd rozhodol o sťažnosti 3. júna 2014. Ďalšia námietka sťažovateľa poukazujúca na to, že vyšetrovateľ neumožnil jeho obhajcovi nazrieť do spisu pred vykonaním jeho výsluchu a prokurátor posúdil tento postup ako súladný so zákonom, nemá podľa názoru ústavného súdu žiadnu súvislosť s napadnutým uznesením krajského súdu, keďže okresný súd umožnil jeho obhajcovi nazrieť do spisu pred rozhodnutím o väzbe.

Pokiaľ ide o námietku neexistencie dôvodov väzby, krajský súd sa s námietkou nesplnenia materiálnych podmienok na rozhodnutie o vzatí väzby vysporiadal takto:

„V súvislosti s vyššie uvedenými dôvodmi väzby je potrebné poukázať na to, že dôvody väzby tak ako ich ustálil okresný súd sa vzájomne prelínajú, pričom všetky dôvody väzby majú spoločného menovateľa spočívajúceho v tom, že obvinení súd podozriví

zo spáchania trestnej činnosti vo väčšom rozsahu, po dlhší čas a v rámci organizovanej skupiny, ktorá skutočnosť vypovedá o tom, že obvinení páchali trestnú činnosť premyslene s väčším rizikom a v snahe o trvalý vysoký nelegálny príjem pričom trestnej činnosti sa dopúšťali na území tak Slovenskej republiky ako aj Českej republiky, a vychádzajúc zo sociálnych a intelektových pomerov obvinených tak, ako na to správne poukázal okresný súd v dôvodoch napadnutého uznesenia, je nepochybné, že obaja obvinení sú si vedomí hrozby vysokým trestom, ktorý im sa túto trestnú činnosť hrozí, z ktorých skutočností nepochybne pramení i možná prípadná snaha obvinených po odhalení trestnej činnosti vyhnúť sa vysokému trestu práve zdržiavaním sa na neznámom mieste, nakoľko sa jedná o trestnú činnosť ktorá je páchaná na území dvoch štátov, čo v podstatnej miere zvyšuje i obavu z útekového správania sa obvinených. Nadväzujúc priamo na tieto skutočnosti je nepochybné, že charakter páchanej trestnej činnosti a jej rozsah ale najmä motív dostatočne opodstatňujú i možnú obavu z možného pokračovania v páchaní trestnej činnosti v prípade prepustenia obvinených z väzby na slobodu. Je nepochybné, že v danom prípade nešlo o náhodné prípady, ale išlo o vopred naplánované premyslené konanie smerujúce k získaniu vysokých finančných ziskov. V súvislosti s touto skutočnosťou je potrebné poukázať i na to, že ide o počiatočné štádium konania, kde z charakteru spáchanej trestnej činnosti najmä zo skutočnosti, že obvinení sa mali trestnej činnosti dopúšťať vo väčšom rozsahu počas dlhší čas a v rámci organizovanej skupiny je i reálna obava, že v prípade ich prepustenia z väzby na slobodu by mohli pôsobiť na ďalších svedkov, prípadných odberateľov, teda osoby, ktorým tieto látky predávali resp. dovážali a ktoré z tohto dôvodu môžu byť vo vzťahu k obvineným v pozícii závislých alebo podriadených osôb. Na takúto obavu správne poukázal i okresný súd v dôvodoch napadnutého uznesenia s ktorým názorom sa krajský súd v celom rozsahu stotožňuje.“

Ústavný súd považuje citované uznesenie krajského súdu za ústavne akceptovateľné. Krajský súd zrozumiteľne rozviedol svojej úvahy vyplývajúce z konkrétnych okolností daného prípadu, ktoré boli zistené v počiatočnom štádiu trestného stíhania a dostatočne odôvodňujú splnenie zákonných podmienok na vzatie do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Posúdenie jednotlivých dôvodov väzby v rozhodnutí krajského

súdu zodpovedá aj požiadavkám vyplývajúcim z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

V počiatočnom štádiu trestného stíhania nie sú ešte známe všetky okolnosti týkajúce sa skutku ani osoby obvineného. Rozhodnutie preto vychádza z prvotných informácií, ktoré odôvodňujú podozrenie z úteku, kolúzneho správania alebo pokračovania v trestnej činnosti s určitou mierou pravdepodobnosti, ktorá sa vykonávaním procesných úkonov buď zvyšuje (resp. potvrdí), alebo oslabí do tej miery, že nemôže odôvodňovať ďalšie trvanie väzby. Pri vzatí do väzby je preto akceptovateľné odôvodnenie rozhodnutia konštruované všeobecnejšie na predpokladoch. Rovnako pristupuje k posudzovaniu rozhodnutí o uvalení väzby aj ESLP (pozri napr. rozsudok z 31. 5. 2011, Khodorkovskiy v. Rusko, sťažnosť č. 5829/04, body 185 – 189).

Z judikatúry ESLP vyplývajú kritériá pre posudzovanie jednotlivých dôvodov väzby. Závažnosť trestného činu je relevantným faktorom pri hodnotení nebezpečenstva úteku, závažnosť obvinenia sama osebe však nemôže ospravedlniť dlhú dobu väzby (Ilijkov v. Bulharsko, body 80 – 81). Nebezpečenstvo úteku je potrebné posudzovať v spojení s okolnosťami týkajúcimi sa osoby obvineného, jeho morálnych vlastností, bydliska, zamestnania, majetku, rodinných väzieb a všetkých väzieb na krajinu, v ktorej je stíhaný (Becciev v. Moldavsko, bod 58). Nebezpečenstvo pôsobenia na svedkov je akceptovateľným odôvodnením väzby v počiatočnom štádiu konania (Jarzynski v. Poľsko, bod 43). Aj preventívne zabránenie páchaniu ďalšej trestnej činnosti je dôvod väzby akceptovaný v judikatúre ESLP, toto nebezpečenstvo však musí vyplývať z okolností prípadu, kriminálnej minulosti alebo osobnosti obvineného (Clooth v Belgicko, bod 40).

Krajský súd odôvodnil rozhodnutie o väzbe sťažovateľa z charakteru a závažnosti drogovej trestnej činnosti, ktorá bola podľa dosiaľ zistených skutočností páchaná dlhodobo, na území dvoch štátov, so zapojením viacerých osôb konajúcich ako organizovaná skupina na účely dosiahnutia zisku, ktorý bol predbežne ustálený na pomerne vysokú sumu, z ktorej mali obvinení získavať príjem uľahčujúci prípadný útek, resp. vyhýbanie sa dosahu orgánov činných v trestnom konaní. Zo skutku vyplýva, že drogy mali byť predávané viacerým

odberateľom, ktorých je potrebné vypočítať v trestnom konaní. Ich výpovede môžu usvedčovať obvinených, z čoho vyplýva možné riziko ich ovplyvňovania, pričom drogu si zabezpečujú prevažne závislé osoby, a teda osoby, ktoré sú z tohto dôvodu ľahšie ovplyvniteľné. Okruh týchto osôb nie je na začiatku vyšetrovania ustálený, obvinení však na rozdiel od orgánov činných v trestnom konaní vedomosť o odberateľoch majú. Všetky tieto okolnosti tak, ako ich krajský súd uviedol v napadnutom uznesení (v spojení s uznesením okresného súdu), zodpovedajú dôvodom väzby, ktoré uviedol vo výroku uznesenia č. k. 3 Tpo 37/2014-82 z 3. júna 2014.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júla 2014